

Mantelzorgers vallen tussen wal en schip

09 MEI 2015 | Len Buggenhout, Jef Poppelmonde

Ze werken, hebben kinderen en zorgen voor hun ouders. Mantelzorgers uit de sandwichgeneratie hebben het hard te verduren. Op veel ondersteuning moeten zij niet rekenen. Conny, Linda en Willy getuigen hoe het soms fout loopt.

Mail

Print

Corrigeer

Mantelzorg wordt nog vaak gezien als een gratis dienst. *Katrijn Van Giel*

Een bejaarde man die thuis zijn zieke vrouw verzorgt, bewijst de samenleving een dienst. Hetzelfde geldt voor de kinderen die de zorg van een dementerende moeder op zich nemen. Beide vrouwen moeten niet verhuizen naar een woonzorgcentrum. Zo worden gezondheidskosten uitgespaard. Als hun zorgbehoefte bovendien voldoende groot is, hebben ze recht op een Vlaamse zorgpremie van 130 euro per maand. Die kan worden gebruikt om een deel van de kosten van het woonzorgcentrum te betalen, maar evengoed voor een deel van de thuiszorg. In 2013 kregen 157.400 Vlamingen die premie.

Informele zorgverlening is alomtegenwoordig in ons land. Het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV) maakte deze week bekend dat er 860.000 mantelzorgers in België zijn, goed voor 150.000 voltijdse jobs (*DS 6 mei*). Van hen is een groot aantal mantelzorger zonder het zelf te beseffen. Velen zien het als hun plicht om een familielid, buur of vriend te helpen.

Per definitie is iemand mantelzorger 'als hij of zij extra zorg geeft aan een zorgbehoevend persoon uit zijn of haar directe omgeving, waarbij de zorgverlening voortvloeit uit een sociale relatie, buiten het kader van een hulpverlenend beroep of georganiseerd vrijwilligerswerk'. Met andere woorden: iedereen die op een informele manier voor iemand zorgt.

Ondersteuning

Veel mantelzorgers beseffen niet dat ook zij recht hebben op een premie. 'Er bestaat ondersteuning voor hen, maar dikwijls weten ze dat niet', zegt Liliana Nikolova van de mantelzorgverenigingen van de Socialistische Mutualiteiten. 'Wij proberen om onze leden te informeren maar dat is niet altijd gemakkelijk', zegt ze. 'Mantelzorgers kunnen een premie aanvragen bij hun gemeente, maar die premie bestaat niet overal en de voorwaarden zijn in elke gemeente anders.'

Niet dat die toelage veel voorstelt: een onderzoek van het Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) berekende vorig jaar dat ze gemiddeld 30 euro bedraagt. Nikolova pleit dan ook voor een grotere uniformiteit van de voorwaarden en een centraal platform waar alle informatie over mantelzorg verzameld wordt.

Bovendien is het belangrijk dat er meer werk gemaakt wordt van ondersteuning van de mantelzorger, vindt Johan Tourné, diensthoofd Ziekenzorg van de Christelijke Mutualiteiten. 'We moeten hen opleiden opdat ze weten waar ze terecht kunnen als de zorg te zwaar wordt', zegt hij. 'Momenteel zijn er nog te veel mensen die de noden te lang blijven opvangen en voor wie het uiteindelijk te veel wordt om te dragen. We moeten erover waken dat niet gesneden wordt in de budgetten voor de mantelzorg.'

Verbetering

Mantelzorg eist zijn tol. Volgens het WIV neemt het risico op een slechte gezondheid bij mannelijke mantelzorgers toe met liefst 63 procent ten opzichte van mannen die geen informele hulp verlenen, bij vrouwen is dat 27 procent. 'Momenteel wordt mantelzorg nog te vaak gezien als een gratis dienst', waarschuwt professor Herman Van Oyen van het WIV. 'Terwijl die wel degelijk een prijs heeft op het vlak van de gezondheidszorg.'

Gezondheidseconoom en professor Lieven Annemans (UGent) gaat na wat de werkelijke kosten en baten zijn van de ondersteuning van mantelzorg bij mensen met dementie. Uit de eerste resultaten, op basis van een vergelijkende studie van gelijkaardige buitenlandse onderzoeken, blijkt dat een goede omkadering van mantelzorgers een positieve impact heeft op de gezondheidszorg: zieke personen worden minder snel opgenomen in een ziekenhuis of een rusthuis.

Ook in Vlaanderen verwacht hij dat hoe meer men investeert in mantelzorg, hoe meer men ervoor zal terugkrijgen. 'De psychologische begeleiding van mantelzorgers,

individueel of in groep, kan nog meer worden toegepast', aldus Annemans. 'Maar ook bijstand in de vorm van respijtzorg, waarbij een sociaal verpleegkundige enkele dagen aan huis komt en de zorg overneemt of de zorgbehoevende voor een kort verblijf naar een woonzorgcentrum verhuist, is nog onvoldoende bekend.'